
La immersió subtil (de bo de bo!)

Miratge *m.* Il·lusió òptica deguda a la reflexió total de la llum en la superfície de separació de dues capes d'aire diferentment escalfades.

En això dels «problemes» de la immersió lingüística i de tots els serrellets polítics subsegüents es deu donar l'efecte òptic del miratge. Certament, si ens situem en el món de l'infant que no ha arribat a l'anacronisme del que abans era l'Educació General Bàsica (estem parlant d'ens racionals i viscerals que oscil·len entre els 0 i 6 anys, i doncs parlem d'humans sotmesos a l'aprenentatge del món adult dins del qual hi ha la llengua escrita i parlada) observem que el món de l'obligació, la disciplina escolar vet-ho aquí, s'ha doblegat davant la «perniciosa» immersió lingüística d'efectes tan «catastròfics» i «castradors». Però si ens mirem el temps i el lloc de l'oci —el guany més comercialment sacralitzat del món contemporani— la immersió és més, infinitament més, subtil: l'infant, abans d'arribar al domini mínim de la llengua pròpia i a la possibilitat de la literatura dita juvenil, abans de parlar i d'escriure sol jugar. I el joc manual, el joc artesanal, ha donat pas als ordinadors infantils, al joc digital, així com el contacte amb el món de la faula i la imaginació es vehicula a través dels mass media. Tot aquest món referencial es produeix, naturalment, en un marc lingüístic determinat. Com que les multinacionals són les que marquen les regles del joc en aquest espai, la penetració actual de l'espanyol té totes les de guanyar. No cal oblidar, de tota manera, que les multinacionals tenen seu sovint a Madrid, encara que això no sempre és un fet tan decisiu com pugui semblar: des de Barcelona l'espanyol continua sent, en el fons, la llengua seriosa, la llengua dels contractes i la dels iogurts. Tornem, però, a l'oci, en concret a l'infantil. Qui pot negar que en aquest espai la immersió en la llengua forana es menja encara la immersió oficial, escolar? Això, tot i l'existència de la televisió en català: costa de creure que la mitologia universal només es pugui tastar des de les boles d'un drac. Els mass media de gran format, dels quals la televisió és caixa de ressonància, conformen l'imaginari infantil, líquen Grimm, Perrault i tutti quanti, noms que evoquen un món paraliterari que, tanmateix, feia de la paraula el seu vehicle, ferment, per tant, de la llengua d'ús i del sentit de la llengua, repetim-ho: sentit de la llengua. Tot i que avui dia

aquest imaginari hagi passat pel xino de pocasolrades disneyques d'altucinació tecnològica i estètica, la llengua continua sent un valor referencial, més social, però, cal admetre-ho, que educatiu. Això que s'ha exposat fins ara no és únic tema, més aviat és la barreja perversa de temes com ara: en quina llengua es fa realment la immersió de l'oci infantil; quan aquesta és el català, quin és el model?; i, atès que bona part del productes consumits són traducció lingüística de models culturals forans, què es vehicula a través d'aquest models?

En una economia lliure de mercat, sens dubte, la llengua queda sotmesa a les regles d'aquesta economia en els àmbits d'oci. Un dels múltiples arguments a favor de la immersió lingüística deriva precisament d'aquest fet: la immersió és necessària, justament, perquè només es pot donar en l'àmbit públic i escolar. Altrament, una llengua minoritària i minoritzada com el català tindria encara més mala peça al teler: només la immersió escolar en pot garantir l'aprenentatge. L'argument a favor del lliure mercat (que de tota manera no cal confondre amb un mercat salvatge) no s'oposa pas al control sobre les estructures públiques: o volem renunciar a l'òpera, a l'assistència sanitària i a tantes coses que, malgrat la precarietat actual, continuen garantint un cert estat de dret? Quants partits més cauran en l'esquer d'aquells qui, a la recerca del vot, i explotant una situació lingüísticament complexa, prediquen el liberalisme universal? En tot cas, la màxima responsabilitat pot acabar sent no tant dels qui prediquen com dels qui piquen l'ham.

«Els Marges»